

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. birželio 5 d.*

„Apeliacinis skundas — Valstybės pagalba — Mokestinio reikalavimo atsisakymas — Atleidimas nuo pelno mokesčio — Įstatinio kapitalo padidinimas — Valstybės, veikiančios kaip apdairus privatus investuotojas rinkos ekonomikoje, elgesys — Kriterijai, leidžiantys atskirti valstybę, veikiančią kaip akcininkę, nuo valstybės, įgyvendinančios viešosios valdžios įgaliojimus — Referencinio privataus investuotojo sąvoka — Vienodo požiūrio principas — Įrodinėjimo pareiga“

Byloje C-124/10 P

dėl 2010 m. vasario 26 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Europos Komisija, atstovaujama E. Gippini Fournier, B. Stromsky ir D. Grespan, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

apeliantė,

palaikoma

Autorité de surveillance AELE, atstovaujamos X. Lewis ir B. Alterskjær,

įstojusios į apeliacinį procesą šalies,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Électricité de France (EDF), įsteigtai Paryžiuje (Prancūzija), atstovaujamai advokato M. Debroux,

ieškovei pirmojoje instancijoje,

Prancūzijos Respublikai, atstovaujamai G. de Bergues ir J. Gstalter,

Iberdrola SA, įsteigtai Bilbao (Ispanija), atstovaujamai advokatų J. Ruiz Calzado ir É. Barbier de La Serre,

įstojusioms į bylą šalims pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot ir M. Safjan, teisėjai K. Schiemann, E. Juhász, G. Arestis, A. Borg Barthet, A. Arabadjiev (pranešėjas), D. Šváby ir M. Berger,

* Proceso kalba: prancūzų.

generalinis advokatas J. Mazák,

posėdžio sekretorė R. Šereš, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2011 m. liepos 12 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2011 m. spalio 20 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Apeliaciniu skundu Europos Komisija prašo panaikinti 2009 m. gruodžio 15 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo (anksčiau - Pirmosios instancijos teismas) sprendimą *EDF prieš Komisiją* (T-156/04, Rink. p. II-4503; toliau - skundžiamas sprendimas), kuriuo šis teismas panaikino 2003 m. gruodžio 16 d. Komisijos sprendimo 2005/145/EB dėl Prancūzijos suteiktos valstybės pagalbos bendrovei EDF, elektros energijos ir dujų gamybos sektoriui (OL L 49, 2005, p. 9; toliau – ginčijamas sprendimas) 3 ir 4 straipsnius.

Teisinis pagrindas

- 2 Prancūzijos Bendrojo mokesčių kodekso 38 straipsnio 2 dalyje nurodyta:

„Grynasis pelnas yra grynojo turto vertės laikotarpio, kurio rezultatai yra vertinami nustatant mokesčio bazę, pradžioje ir pabaigoje skirtumas, sumažintas šiuo laikotarpiu atliktomis papildomomis įplaukomis ir padidintas šiuo laikotarpiu valdytojo ar dalininkų atliktais atskaitymais. Grynojo turto vertė yra turto vertės likutis, atėmus visus išpareigojimus tretiesiems asmenims, amortizaciją ir pagrįstus atidėjimus.“

- 3 1997 m. lapkričio 10 d. Įstatymo Nr. 97-1026 dėl neatidėliotinų fiskalinių ir finansinių priemonių (JORF, 1997 m. lapkričio 11 d., p. 16387) 4 straipsnio I ir II dalyse nurodyta:

„I. Pagrindinis elektros energijos tiekimo tinklas tampa *Électricité de France* [toliau - EDF] nuosavybe nuo tada, kai jai suteikiama šio tinklo koncesija.

II. Taikant I [dalies] nuostatas, nuo 1997 m. sausio 1 d. suteikiant pagrindinio tiekimo tinklo koncesiją, [EDF] balanso pasyvuose esančio perleisto turto natūra mainomoji vertė, apskaičiuota be atitinkamų perkainojimo skirtumų, priskiriama „kapitalo dotacijoms“.“

Ginčo aplinkybės

Bendras bylos kontekstas

- 4 EDF gamina, perduoda ir skirsto elektros energiją pirmiausia visoje Prancūzijos teritorijoje. Visas EDF, įsteigtos 1946 m. balandžio 8 d. Prancūzijos įstatymu Nr. 46-628 dėl elektros ir dujų nacionalizavimo (JORF, 1946 m. balandžio 9 d., p. 2651), 2002 m. priimant sprendimą pradėti EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą, kapitalas priklausė valstybei.
- 5 Įstatymo Nr. 46-628 36 straipsnyje įtvirtintas principas, pagal kurį EDF perduodamos nacionalizuoto elektros sektoriaus koncesijos. 1958 m. įvairios valstybės suteiktos elektros perdavimo koncesijos buvo sujungtos į vieną, vadinamąją „pagrindinio tiekimo tinklą“ (toliau – PTT).

- 6 EDF pradėjus taikyti 1982 m. bendrąjį apskaitos planą, kuriame buvo nustatytos specialios koncesijoms skirtos apskaitos nuostatos, nuo 1987 m. buvo siekiama atsižvelgti į ypatingus suvaržymus, su kuriais turi susidurti koncesininkai, kuriems, vadovaujantis „viešųjų paslaugų pastovumo principu“, tenka pareiga koncesijai pasibaigus grąžinti suteiktą turtą geros būklės.
- 7 Taikant minėtą bendrąjį apskaitos planą, priimtas EDF skirtas apskaitos planas ir patvirtintas 1986 m. gruodžio 21 d. ministerijos nutarimu (JORE, 1986 m. gruodžio 30 d., p. 15794).
- 8 Taikant šį apskaitos planą, PTT buvo įtrauktas į EDF aktyvų balansą eilutėje „Perduotos srities ilgalaikis materialusis turtas“ ir nuo 1987 m. iki 1996 m. buvo kaupiami specialieji atidėjimai perduotam ilgalaikiam turtui atnaujinti, kurie buvo skirti sudaryti koncesininkui galimybę pasibaigus koncesijai grąžinti suteikiančiajai institucijai nepriekaištingos būklės turtą.
- 9 EDF patirtos atnaujinimo išlaidos buvo įtrauktos į balansą eilutėje „Koncesijos pagrindu valdomo turto mainomoji vertė“. Šioje eilutėje, taip pat pavadintoje ir „Perleidimo mokesčiai“, atsispindėjo EDF skola Prancūzijai, susijusi su neatlygintinai perduoto turto atidavimu koncesijai pasibaigus.
- 10 1994 m. Prancūzijos audito rūmai nusprendė, kad PTT turto statusas apskaitoje, taigi ir minėtas apskaitos planas, yra netinkamas. Todėl Prancūzijos valstybė įsipareigojo patikslinti PTT turto statusą ir restruktūrizuoti EDF balansą.
- 11 1997 m. balandžio 8 d. pasirašytoje sutartyje „État-EDF 1997–2000“ buvo įtvirtintas įmonės sąskaitų ir finansinių santykių su valstybe normalizavimas, atsižvelgiant į 1996 m. gruodžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 96/92/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių (OL L 27, 1997, p. 20; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 12 sk., 2 t., p. 3) numatytą elektros rinkos atvėrimą. Būtent tokiomis aplinkybėmis buvo priimtas Įstatymas Nr. 97-1026.
- 12 Prieš priimant šį įstatymą EDF balansas atrodė taip:
  - aktyve nurodyta eilutė „Perduotos srities ilgalaikis materialusis turtas“, kurioje numatyta 285,7 milijardo FRF, iš kurių apie 90 milijardų FRF, priskirtų prie PTT,
  - pasyve nurodyta eilutė „Atidėjimai“, kurioje numatyta apie 38,5 milijardo FRF dėl PTT, ir eilutė „Koncesijos turto mainomoji vertė“, kurioje atsispindi išlaidos atliktiems atnaujinimo darbams. Šioje eilutėje numatyta 145,2 milijardo FRF, iš kurių 18,3 milijardo FRF, priskirtų prie PTT.
- 13 Taikant Įstatymo Nr. 97-1026 4 straipsnį apie EDF balanso pertvarkymą EDF buvo pranešta 1997 m. gruodžio 22 d. Ekonomikos, finansų ir pramonės ministro, biudžeto valstybės sekretoriaus ir pramonės valstybės sekretoriaus raštu, o būtent jo 1 priedu. Mokestinės šio pertvarkymo pasekmės buvo nurodytos šio rašto 3 priede. Skundžiamo sprendimo 34 punkte Bendrasis Teismas pateikė tokią veiksmų, atliktų vykdant minėtą pertvarkymą, santrauką:
  - pirma, PTT sudarantis 90,325 milijardo FRF vertės turtas buvo priskirtas prie „nuosavo turto“ ir taip prarado „koncesijos pagrindu valdomo turto“ statusą,
  - antra, 38,521 milijardo FRF dydžio nepanaudoti atidėjimai PTT atnaujinti buvo apskaityti kaip nepaskirstytas pelnas, nenurodytas pelno ir nuostolių ataskaitoje, iš jų 20,225 milijardo FRF priskiriant prie į kitus metus perkeltų nuostolių, kartu šią sąskaitą pripažįstant patikrinta ir 18,296 milijardo FRF likutį pervedant į rezervą. Nors šie priskyrimai nebuvo nurodyti pelno (nuostolio) ataskaitoje, jie buvo pripažinti apmokestinamomis pajamomis, kurioms taikomas 41,66 % tarifas pagal Bendrojo mokesčių kodekso 38 straipsnio 2 dalį,
  - trečia, 14,119 milijardo FRF dydžio (iš bendros 18,345 milijardo FRF sumos) „Perleidimo mokesčiai“ buvo perkelti tiesiogiai į kapitalo dotacijų eilutę, nenurodant pelno (nuostolio) ataskaitoje, likutį perkeliant į įvairias perkainojimo sąskaitas.

Administracinė procedūra ir ginčijamas sprendimas

- 14 2001 m. liepos 10 d. ir lapkričio 27 d. raštais Komisija paprašė Prancūzijos valdžios institucijų pateikti tam tikrą informaciją apie bendrovei EDF skirtas įvairias priemones, kurios gali būti laikomos valstybės pagalba.
- 15 Vėliau Komisija ir Prancūzijos valdžios institucijos pasikeitė raštais, tarp kurių buvo Prancūzijos valdžios institucijų Komisijai adresuotas 2002 m. balandžio 9 d. raštas, prie kurio buvo pridėtas Ekonomikos, finansų ir pramonės ministerijos Vyriausiosios mokesčių valdybos pareiškimas be datos, kuriame, be kita ko, nurodyta:

„Su PTT susiję perleidimo mokesčiai yra neteisėtas įsiskolinimas, kurį priskyrus prie kapitalo lėšų, jis buvo nepagrįstai atleistas nuo mokesčio.

Šie atidėjimai buvo įtraukti į kapitalą jų neapmokestinant, nes PTT nepriklauso koncesijos mokesčių ir apskaitos sistemai. Kadangi PTT sudarė nuosavas turtas, EDF neturėjo jokios skolos valstybei už jos turto sugražinimą, todėl atitinkamos eilutėje „Perleidimo mokesčiai“ nurodytos sumos buvo ne realus pasyvas, bet neapmokėtas mokesčių rezervas. Tokiomis aplinkybėmis šios lėšos, prieš jas priskiriant prie kapitalo lėšų, turėjo būti iš įmonės pasyvų, kuriems buvo neteisingai priskirtos, perkeltos į grynojo kapitalo sąskaitą, ir taip padidinti grynieji aktyvai, apmokestinami pagal minėtą 38 straipsnio [2 dalį].

Taip suteikta mokesčių lengvata gali sudaryti 5,88 [milijardus FRF] ($14,119 \times 41,66 \%$) [t. y. 888,89 milijonus eurų remiantis Komisijos taikytu 1997 m. gruodžio 22 d. galiojusi FRF ir euro keitimo kursu].“

- 16 2002 m. spalio 16 d. raštu, paskelbtu 2002 m. lapkričio 16 d. *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* (OL C 280, p. 8), Komisija pranešė Prancūzijos valdžios institucijoms apie tris sujungtus sprendimus dėl EDF. Konkrečiai kalbant, remdamasi EB 88 straipsnio 2 dalimi, Komisija pradėjo oficialią tyrimo procedūrą dėl lengvatos, kurią lėmė tai, kad EDF nesumokėjo pelno mokesčio už dalį iš neapmokestintų atidėjimų, skirtų PTT atnaujinti.
- 17 Vėliau Prancūzijos valdžios institucijos ir Komisija pasikeitė dviem naujais raštais, tarp kurių buvo 2002 m. gruodžio 9 d. Prancūzijos valdžios institucijų Komisijai adresuotas raštas, kuriame, be kito ko, nurodyta:

„2. 1997 m. apskaitos reformą galima laikyti papildoma kapitalo dotacija, kurią sudaro suma, gauta dėl dalinio atleidimo nuo mokesčio, kurio tikslas taip pat buvo pakoreguoti trūkstamą kapitalą.

<...>

PTT perleidimo mokesčiai jau iki 1997 m. buvo laikomi nuosavu kvaziturtu dėl ypatingos situacijos, kurią lemia dvejopas valstybės statusas EDF atžvilgiu: koncesiją suteikianti institucija ir savininkė. Esant šioms sąlygoms, buvo galima numanyti, kad perleidimo mokesčiai nėra tikra EDF skola valstybei.

Todėl pertvarkant balansą 1997 m., kuriame dalyvavo ekonomikos, finansų ir pramonės ministras ir biudžeto bei pramonės valstybės sekretoriai, EDF ir valstybė siekė nuosavą kvaziturtą priskirti kapitalui, neapmokestinant jo pelno mokesčiu.

Atsižvelgiant į tai buvo nuspręsta, kad veiksmingiau ir neutraliau būtų, jei viešosios valdžios institucijos perleidimo mokesčius tiesiogiai priskirtų nuosavam turtui jų bendrai sumai užuot atlikusios lygiavertę operaciją:

— priskiriant kapitalui grynąją sumą po pelno mokesčio sumokėjimo,

- reikalaujant iš EDF sumokėti grynųjų aktyvų pasikeitimą atitinkantį mokestį,
- suteikiant papildomą kapitalo dotaciją, lygią sumokėto mokesčio dydžiui.

Tokia papildoma dotacija buvo pateisinama EDF 1997 m. pateiktomis pelningumo perspektyvomis, kurios, beje, buvo sukonkretintos paskesniais metais. Esant panašioms aplinkybėms privatus investuotojas rinkos ekonomikoje būtų atlikęs tokį įnašą į kapitalą.

Be to, galima priminti, kad apskaitos duomenų pataisymas atnaujinant PTT buvo atliktas <...> taip pat siekiant, kad balanso struktūra labiau atitiktų panašių pramonės sektorių įmones.“

18 2003 m. gruodžio 16 d. Komisija priėmė ginčijamą sprendimą.

19 Šio sprendimo 3 straipsnyje numatyta:

„1997 m. EDF pelno mokesčio nemokėjimas nuo dalies PTT atnaujinti skirtų atidėjimų, sudarytų iš nesumokėtų mokesčių ir sudarančių 14,119 milijardo (FRF) perleidimo mokesčių, perklasifikuotų į kapitalo dotacijas, yra valstybės pagalba, nesuderinama su bendrąja rinka.

Nesumokėjus įmonės pelno mokesčio, pagalbos dalis yra 888,89 milijono eurų.“

20 Minėto sprendimo 4 straipsnyje, be kita ko, numatyta:

„Prancūzija imasi visų reikalingų priemonių, kad iš EDF išieškotų 3 straipsnyje minimą įmonei neteisėtai suteiktą pagalbą.“

21 Kalbant apie mokesčių lengvatas, kuriomis EDF pasinaudojo 1997 m., Komisija to paties sprendimo motyvuojamoje dalyje, be kita ko, nurodė:

„88. Ekonomikos ministro laiške, kuriame nustatomos EDF balanso pertvarkymo mokestinės pasekmės, nurodoma, kad PTT atnaujinti skirtiems nepanaudotiems atidėjimams Prancūzijos valdžios institucijos pritaikė 1997 m. galiojusią 41,66 % pelno mokesčio normą.

89. O pagal Įstatymo Nr. 97-1026 <...> 4 straipsnį dalis šių atidėjimų, sudarančių perleidimo mokesčius, už 14,119 milijardo FRF sumą, už kurią jau buvo atlikti atnaujinimo darbai, perkelti į kapitalo dotacijas, nepritaikius įmonės pelno mokesčio. <...> Vyriausiosios mokesčių valdybos 2002 m. balandžio 9 d. pareiškime Komisijai Prancūzijos valdžios institucijos nurodo, kad <...> „šitaip suteikta mokesčių lengvata (EDF suteikta 1997 m.) gali būti įvertinta 5,88 milijardo FRF (14,119 × 41,66 %)“ arba 888,89 milijono eurų <...>.

<...>

91. Komisija mano, kad perleidimo mokesčiams tuo pačiu metu turėjo būti taikoma tokia pati mokesčių norma kaip ir kitiems atidėjimams, sudarytiems iš nesumokėtų mokesčių. Tai reiškia, kad 14,119 milijardo FRF perleidimo mokesčių turėjo būti pridėta prie 38,5 milijardo FRF dar nepanaudotų atidėjimų ir apmokestinta pagal 41,66 % mokesčių normą, Prancūzijos valdžios institucijų taikytą tuo metu, kai buvo pertvarkomas EDF balansas. Todėl nesumokėjusi viso įmonės pelno mokesčio po įmonės balanso pertvarkymo, EDF sutaupė 888,89 milijono eurų.

<...>

95. Be to, Prancūzijos valdžios institucijos teigia, kad 1997 m. apskaitos reformą galima laikyti papildoma kapitalo dotacija, kurią sudaro suma, gauta dėl dalinio atleidimo nuo mokesčio. Todėl tai būtų investicija, o ne pagalba. <...>

96. Komisija gali tik atmesti šiuos argumentus, primindama, kad privataus investuotojo principas gali būti reikšmingas tik vykdant ūkinę veiklą, o ne reguliavimo įgaliojimus. Valstybės institucija kaip argumento, pagrindžiančio jos nuožiūra skiriamą pagalbą, negali naudoti galimo ekonominio pelno, kurį gautų būdama įmonės savininkė, nes jai suteiktos tos pačios įmonės mokesčių priežiūros teisės.
97. Iš tiesų, jei valstybė narė gali ne tik vykdyti viešosios valdžios funkcijas, bet ir veikti kaip akcininkė, ji turi atskirti vykdančios viešosios valdžios ir akcininkės funkcijas. Suteikus teisę valstybėms narėms naudotis viešosios valdžios įgaliojimais investuojant į įmones, veikiančias konkurencijai atvirose rinkose, tai reikštų, kad nepaisoma Bendrijos taisyklių dėl valstybės pagalbos. Be to, net jei pagal 295 straipsnį Sutartis yra nešališka nuosavybės požiūriu, valstybės įmonėms turi būti taikomos tos pačios taisyklės kaip ir privačioms įmonėms. Taigi, jei valstybė, naudodamasi išimtinėmis viešosios valdžios teisėmis, suteiktų privilegijų įmonėms būdama jų akcininkė, tai reikštų, kad viešosioms ir privačioms įmonėms netaikomos vienodos sąlygos.“
- 22 Skundžiamo sprendimo 51 punkte Bendrasis Teismas nurodė, kad, atsižvelgiant į taikant ginčijamo sprendimo 4 straipsnį apskaičiuotas palūkanas, bendra suma, kurią reikia susigrąžinti iš EDF, sudarė 1,217 milijardo eurų ir kad EDF grąžino šią sumą Prancūzijai.

Procesas bylą pirmąja instancija nagrinėjančiame teisme ir skundžiamas sprendimas

- 23 Pareiškimu, kurį Pirmosios instancijos teismo kanceliarija gavo 2004 m. balandžio 27 d., EDF pateikė ieškinį dėl ginčijamo sprendimo 3 ir 4 straipsnių panaikinimo.
- 24 Pareiškimu, kurį Pirmosios instancijos teismo kanceliarija gavo 2004 m. rugpjūčio 17 d., Prancūzijos Respublika pateikė prašymą leisti įstoti į bylą palaikyti EDF reikalavimus. 2004 m. rugsėjo 20 d. nutartimi Pirmosios instancijos teismo trečiosios kolegijos pirmininkas patenkino šį prašymą.
- 25 2008 m. kovo 3 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijoje užregistruotu pareiškimu *Iberdrola SA* (toliau - *Iberdrola*) pateikė prašymą leisti įstoti į bylą Komisijos reikalavimams palaikyti. Nors prašymas leisti įstoti į bylą buvo pateiktas praėjus Bendrojo Teismo procedūros reglamento 115 straipsnio 1 dalyje numatytam šešių savaitių terminui, 2008 m. birželio 5 d. nutartimi *Iberdrola* buvo leista per žodinę proceso dalį pateikti savo pastabas palaikant Komisijos reikalavimus.
- 26 Grįsdama savo ieškinį EDF nurodė tris pagrindinius ieškinio pagrindus ir du papildomus.
- 27 Teismas nagrinėjo tik pagrindinį pirmąjį pagrindą ir antrojo pagrindo pirmąsias tris dalis. Skundžiamu sprendimu jis atmetė pirmąjį pagrindą ir antrojo pagrindo pirmąsias dvi dalis. Tačiau Teismas pripažino antrojo pagrindo trečią dalį pagrįsta ir panaikino ginčijamo sprendimo 3 ir 4 straipsnius.
- 28 Šia trečiąja savo ieškinio antrojo pagrindo dalimi EDF tvirtina, kad nagrinėjamos priemonės turėjo būti kvalifikuojamos kaip kapitalo dotacija ir nagrinėjamos atsižvelgiant į bendrą Prancūzijos valstybės ir EDF finansinių santykių aiškinimo kontekstą. Taikydama šias priemones ši valstybė veikė kaip apdairus privatus investuotojas rinkos ekonomikoje, o tai patikrinti turėjo Komisija taikydama privataus investuotojo kriterijų.
- 29 Prancūzijos Respublika įstojo į bylą EDF reikalavimams, susijusiems su minėta trečiąja dalimi, palaikyti. *Iberdrola* įstojo į bylą Komisijos reikalavimams, susijusiems su ta pačia dalimi, palaikyti.
- 30 Skundžiamo sprendimo 233-237 punktuose Bendrasis Teismas nusprendė, kad, siekiant nustatyti, ar Komisija privalo išnagrinėti Prancūzijos valstybės dalyvavimą valdant EDF kapitalą remiantis privataus investuotojo kriterijumi, reikia nustatyti, ar toks dalyvavimas, atsižvelgiant į jo pobūdį, objektą ir siekiamą tikslą, nėra investicija, kurią įgyvendintų privatus investuotojas, ir todėl buvo atlikta šios

valstybės kaip ūkio subjekto, veikiančio kaip ir privatus investuotojas, arba ar tai yra valstybės, kaip viešosios valdžios subjekto, dalyvavimas ir todėl jam minėtas kriterijus nebūtų taikomas. Bendrasis Teismas nusprendė, kad reikia išnagrinėti priemonę ne vien atsižvelgiant į jos formą, o rėmimosi įstatymu dar nepakanka norint atmesti galimybę, kad valstybės dalyvavimu įmonės kapitale siekiama ekonominių tikslų, kurių taip pat galėtų siekti privatus investuotojas.

- 31 Šio sprendimo 240-242 punktuose Bendrasis Teismas priminė, kad 14,119 milijardo FRF dydžio „perleidimo mokesčiai“ buvo perkelti tiesiogiai į kapitalo dotacijų eilutę, nenurodant pelno (nuostolio) ataskaitoje. Jis pažymėjo, kad Komisija manė, jog tik neapmokestinimas šiais mokesčiais prieš padarant kapitalo dotaciją yra valstybės pagalba, nes visos šalys sutiko, kad 14,119 milijardo FRF dydžio suma turėjo būti apmokestinta prieš ją įtraukiant į eilutę „Kapitalo dotacijos“.
- 32 Minėto sprendimo 243-245 punktuose Bendrasis Teismas nusprendė, kad nagrinėjama priemonė, kurios tikslas yra pertvarkyti EDF balansą ir padidinti jos nuosavą turtą, savaime yra ne mokesčių, bet apskaitos nuostatos, turinčios mokestinių pasekmių. Tačiau jis pripažino, kad Komisija nagrinėjo tik šios priemonės mokestines pasekmes, ir patikslino, kad dėl jos nustatytos naudos mokestinio pobūdžio ji neprivalo atsižvelgti nei į kapitalo padidinimą, nei į privataus investuotojo kriterijų, nes atsisakydama nagrinėjamo mokestinio reikalavimo valstybė pasinaudojo savo viešosios valdžios įgaliojimais.
- 33 To paties sprendimo 247-250 punktuose Bendrasis Teismas nusprendė, kad, atsižvelgiant į nagrinėjama priemone siekiamą EDF kapitalo restruktūrizavimo tikslą, vien aplinkybė, kad ginčijamas reikalavimas yra mokestinio pobūdžio, nesuteikė Komisijai teisės atsisakyti taikyti privataus investuotojo kriterijų. Jo teigimu, Komisija, vertindama, ar panašiomis aplinkybėmis privatus investuotojas būtų investavęs panašią sumą į EDF kapitalą, privalėjo patikrinti nagrinėjamos investicijos ekonominį pagrįstumą. Iš tiesų tokia pareiga tenka Komisijai, neatsižvelgiant į valstybės veiksmų formą padidinant kapitalą.
- 34 Skundžiamo sprendimo 251 ir 252 punktuose Bendrasis Teismas patikslino, kad negalima atmesti galimybės, jog nagrinėjama pasirinkta investicijos forma lemtų kapitalo sukaupti išlaidų ir investicijos rentabilumo skirtumus, dėl kurių būtų galima daryti išvadą, jog privatus investuotojas nebūtų atlikęs tokios investicijos. Vis dėlto tam reikalingas ekonominis vertinimas, taikant privataus investuotojo kriterijų. Bendrojo Teismo nuomone, tokia analizė būtų buvusi pagrįsta, nes, pirma, kapitalą galima padidinti įtraukiant į ją įmonės įsiskolinimą privačiam akcininkui ir, antra, rėmimąsi įstatymu šiuo tikslu galima pripažinti būtina pasekme to, kad pačios su EDF kapitalu susijusios taisyklės įtvirtintos įstatyme.
- 35 Todėl šio sprendimo 253 punkte Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad, atsižvelgiant į būtinybę įvertinti ginčijamos priemonės kontekstą, Komisija negalėjo nagrinėti tik šių mokestinių pasekmių, kartu neanalizuodama argumentų, kad mokestinio reikalavimo atsisakymas, atliekant EDF balanso pertvarkymą ir kapitalo didinimą, galėjo būti pripažintas kaip atitinkantis privataus investuotojo kriterijų.
- 36 Be to, minėto sprendimo 254-259 punktuose Bendrasis Teismas atmetė Komisijos argumentą, kad privataus investuotojo kriterijaus negalima taikyti, nes šioje byloje Prancūzijos valstybė vykdė viešosios valdžios įgaliojimus, kai atsisakė mokestinio reikalavimo priimdama įstatymą. Šiuo aspektu jis nurodė, kad šioje byloje valstybė, kaip viešosios valdžios subjektas, neturi pareigos ir nereikia vertinti tam tikrų dėl valstybės, kaip viešosios valdžios subjekto, įsipareigojimų atsirandančių išlaidų.
- 37 To paties sprendimo 260-263 punktuose Bendrasis Teismas atmetė Komisijos argumentą, kad privataus investuotojo kriterijaus negalima taikyti mokestinį reikalavimą paverčiant kapitalu, nes privatus investuotojas galėtų turėti ne tokį reikalavimą įmonei, o tik civilinio arba komercinio pobūdžio reikalavimą. Tačiau, Bendrojo Teismo teigimu, privataus investuotojo kriterijaus tikslas yra patikrinti, ar, nepaisant to, kad valstybė gali imtis privačiam investuotojui neprieinamų priemonių, jis tokiomis pačiomis aplinkybėmis būtų priėmęs panašų investicinį sprendimą. Todėl nėra svarbus reikalavimo pobūdis ir aplinkybė, kad privatus investuotojas negali turėti mokestinio reikalavimo teisių.

- 38 Skundžiamo sprendimo 264-277 punktuose Bendrasis Teismas atmetė Komisijos argumentą, kad privatus investuotojas panašioje situacijoje turėtų sumokėti mokesčius, o tai reikštų jam didesnes išlaidas, nes norėdamas skirti 100 eurų privatus investuotojas iš tiesų turėtų sukaupti 141,66 euro.
- 39 Šiuo aspektu Bendrasis Teismas visų pirma pažymėjo, kad EDF ir Prancūzijos Respublika tvirtino, o Komisija pati taip manė šio sprendimo 16 punkte minėto sprendimo pradėti oficialią tyrimo procedūrą 51 dalyje, kad pagal Prancūzijos mokesčių teisę į aktyvų pasikeitimą įvykdžius kapitalo padidinimą, įtraukiant bendrovės turimą įsiskolinimą bendrovės akcininkui, nereikia atsižvelgti skaičiuojant pelno mokestį, todėl pagal šią nuostatą toks įsiskolinimo pavertimas kapitalu nėra apmokestinamas nuo šio įsiskolinimo sumos.
- 40 Antra, Bendrasis Teismas manė, kad Komisijos argumentas prieštarauja ginčijamame sprendime jos nustatytai lengvatai, nes šiuo argumentu nagrinėjamos visos išlaidos, tenkančios privačiam investuotojui, investuojančiam 14,119 milijardo FRF, nors šios sumos perleidimo mokesčių persikirstymo Komisija nepripažino kaip valstybės pagalbos.
- 41 Trečia, Bendrasis Teismas Komisijos argumentą traktavo kaip nenuoseklų, nes ji pripažino, kad būtų vertinusi papildomą 5,88 milijardo FRF dydžio kapitalo dotaciją (šią sumą Bendrasis Teismas klaidingai nurodė kaip esančią 5,6 milijardo FRF dydžio), jei EDF būtų sumokėjusi šią sumą kaip mokestį, o vėliau Prancūzijos Respublika jai vėl būtų pervedusi tą pačią sumą, nes tik tokiu atveju šiai valstybei ir privačiam investuotojui tenkančias išlaidas būtų galima palyginti. Bendrasis Teismas manė, kad esant tokiai situacijai išlaidos minėtai valstybei būtų tokios pačios, o EDF gauta suma būtų tokia pati, kaip ir ta, kurią ji gavo taikant ginčijamą priemonę.
- 42 Ketvirta, Bendrasis Teismas manė, kad, darant prielaidą, jog privatus investuotojas turėtų iš tikrųjų sumokėti mokestį, kapitalo dotacijos, įtraukiant skolinį reikalavimą, išlaidos jai būtų 5,88 milijardo FRF, todėl šiuo atveju yra identiškos Prancūzijos valstybės išlaidoms. Be to, patikrinti galimą išlaidų skirtumą galima tik taikant privataus investuotojo kriterijų.
- 43 Penkta, Bendrasis Teismas nurodė, kad net jei 14,119 milijardo FRF siekiantys kapitalo restruktūrizavimo išlaidos valstybei būtų 0 FRF, o privačiam investuotojui – 5,88 milijardo FRF, šis išlaidų skirtumas bet kuriuo atveju neužkirstų kelio taikyti privataus investuotojo kriterijaus.
- 44 Skundžiamo sprendimo 283 punkte Bendrasis Teismas atmetė Komisijos argumentą, kad leidus taikyti privataus investuotojo kriterijų galėtų būti įteisintas bet koks valstybių narių nustatytas atleidimas nuo mokesčių. Šiuo aspektu Bendrasis Teismas, pirma, priminė, kad šiuo atveju nagrinėjamas ne paprastas įmonei suteiktas atleidimas nuo mokesčių, bet mokestinio reikalavimo atsisakymas didinant kapitalą įmonėje, kurios vienintelė akcininkė yra valstybė, ir, antra, kad negalima iš anksto nuspėti šio kriterijaus taikymo rezultato, antraip jis būtų visiškai nenaudingas.

Procesas Teisingumo Teisme

- 45 Pareiškimu, kuris Teisingumo Teismo kanceliarijoje gautas 2010 m. liepos 29 d., *Autorité de surveillance AELE* paprašė leisti įstoti į bylą palaikyti Komisijos reikalavimus.
- 46 2010 m. rugsėjo 2 d. nutartimi Teisingumo Teismo pirmininkas patenkino šį prašymą.

Šalių reikalavimai

- 47 Komisija Teisingumo Teismo prašo:
- panaikinti skundžiamą sprendimą tiek, kiek juo panaikinti ginčijamo sprendimo 3 ir 4 straipsniai ir nurodyta Komisijai padengti savo ir EDF bylinėjimosi išlaidas,

- atmesti EDF pirmoje instancijoje pateiktą antrojo ieškinio pagrindo trečią dalį,
- grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad šis ją išnagrinėtų iš naujo, ir
- atidėti bylinėjimosi išlaidų klausimą.

48 *Autorité de surveillance AELE* Teisingumo Teismo prašo:

- patenkinti apeliacinį skundą ir panaikinti skundžiamą sprendimą,
- grąžinti bylą Bendrajam Teismui.

49 *Iberdrola* Teisingumo Teismo prašo:

- patenkinti apeliacinį skundą ir panaikinti skundžiamą sprendimą,
- atmesti EDF pateiktą antrojo ieškinio pagrindo trečiąją dalį,
- grąžinti bylą Bendrajam Teismui ir
- priteisti iš EDF bylinėjimosi išlaidas, įskaitant nurodytąsias *Iberdrola*.

50 EDF ir Prancūzijos Respublika Teisingumo Teismo prašo:

- atmesti apeliacinį skundą ir
- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

Dėl apeliacinio skundo

51 Grįsdama savo apeliacinį skundą Komisija nurodo du pagrindus, susijusius su, pirma, faktinių aplinkybių iškraipymu ir, antra, teisės klaida aiškinant EB 87 straipsnį, būtent nustatant apdairaus privataus investuotojo rinkos ekonomikoje kriterijaus taikymo sritį ir turinį.

52 Iš pradžių reikia nagrinėti antrąjį apeliacinio skundo pagrindą.

Dėl antrojo apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su teisės klaida aiškinant EB 87 straipsnį

53 Antrasis apeliacinio skundo pagrindas padalytas į keturias dalis, kurias visas reikia išnagrinėti.

Šalių argumentai

54 Antrojo pagrindo pirma dalimi Komisija tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes rėmėsi Prancūzijos valstybės siekiamu tikslu, siekdamas nustatyti, ar ji veikė kaip akcininkė, ar kaip viešosios valdžios subjektas. Iš tiesų EB 87 straipsnio 1 dalyje valstybės intervencija nediferencijuojama pagal ja siekiamus tikslus.

55 Komisija tvirtina, kad minėtos valstybės narės siekiu grindžiamas kriterijus neleidžia nustatyti skirtumų tarp valstybės akcininkės ir valstybės, veikiančios kaip viešosios valdžios subjektas, įsikišimo. Šios institucijos teigimu, šis kriterijus yra subjektyvus ir sudaro sąlygas manipuliacijoms.

- 56 Antrojo apeliacinio skundo pagrindo antra dalimi Komisija visų pirma mano, kad Bendrasis Teismas nesiekė nustatyti, ar Prancūzijos valstybės elgesys buvo panašus į privataus investuotojo elgesį, nes jis nagrinėjo ne Įstatyme Nr. 97-1026 numatytą „trumpąjį planą“, bet „ilgąjį planą“, kurį sudaro visų pirma grynojo mokesčio sumos perkėlimas į eilutę „Kapitalo dotacijos“, vėliau - reikalavimas, kad EDF sumokėtų grynujų aktyvų pasikeitimą atitinkantį mokesį, ir galiausiai papildomos kapitalo dotacijos, atitinkančios minėto mokesčio sumą, įvykdymas.
- 57 Komisijos teigimu, vieno ar kito šių procesų pasirinkimas nėra nereikšmingas, nes taikant „ilgąjį planą“ būtų užtikrintas valstybės biudžeto skaidrumas, o esant šiuo atveju taikytinam „trumpajam planui“, naudojamiems ištekliams nebūtų taikoma jokia biudžetinė drausmė. Todėl nebuvo paisyta lygybės mokesčių atžvilgiu principo, nes EDF buvo taikoma išskirtinė tvarka, neužtikrinanti jokio skaidrumo.
- 58 Antra, Komisija kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad jis neatsižvelgė į būtinybę apibrėžti referencinį privatų investuotoją, nors teismų praktikoje numatyta būtinybė apibrėžti realų, rinkos ekonomikoje esantį, palyginimo objektą. Šios institucijos nuomone, Teisingumo Teismas prie privataus investuotojo kriterijaus taikymo srities nepriskiria situacijų, kai nėra jokio realaus ūkio subjekto, su kuriuo būtų galima palyginti valstybės elgesį.
- 59 Trečia, Komisija mano, kad Prancūzijos valstybės elgesys negalėjo būti taikomas privačiam investuotojui, nes jis privalėjo mokėti pelno mokesį ir negalėjo jo pakeisti į kapitalą. Tik valstybė, kaip mokesčių valdžios subjektas, dar galėjo disponuoti nagrinėjama suma. Privataus investuotojo kriterijumi siekiama patikrinti, ar privati investicija galėjo būti atlikta esant panašioms sąlygoms.
- 60 Ketvirta, Komisija mano, kad Bendrojo Teismo taikytu privataus investuotojo kriterijumi siekiama išnagrinėti visus valstybės veiksmus pelningumo aspektu, o tai suteikia valstybės įmonėms naudos dėl jų, kaip savininkų, statuso.
- 61 Antrojo apeliacinio skundo pagrindo trečiąja dalimi Komisija tvirtina, kad dėl atsižvelgimo tik į šį pelningumo aspektą ir į galimybę valstybei naudotis savo, kaip viešosios valdžios subjekto, įgaliojimais Bendrojo Teismo atlikta analize pažeidžiamas vienodo požiūrio į valstybės ir privačias įmones principas, sukeliama konkurencijos iškraipymai, draudžiami EB 295 ir 87 straipsniais, ir prieštaraujama tikslui, kurio siekiama privataus investuotojo kriterijumi. Iš tiesų šis kriterijus taptų priemone, kurių negalėtų imtis privatus investuotojas, nekvalifikavimo, kaip valstybės pagalbos pagrindu.
- 62 Antrojo apeliacinio skundo pagrindo ketvirta dalimi Komisija visų pirma tvirtina, kad Bendrasis Teismas pažeidė taisyklę, susijusias su įrodinėjimo naštos perkėlimu. Jos teigimu, jei įgyvendintos visos sąlygos, kurių reikia, kad būtų konstatuota valstybės pagalba, valstybė narė, kuri remiasi išimtimi, susijusia su privataus investuotojo kriterijumi, turi įrodyti, kad įvykdytos šios išimties taikymo sąlygos.
- 63 Neginčijama, kad Prancūzijos valdžios institucijos vykstant administracinei procedūrai tik nurodė pelningumo perspektyvas, tačiau nebuvo pateikta jokia informacija, pagrindžianti jų teiginius. Be to, iš jokios bylos medžiagos aplinkybės nematyti, kad Prancūzijos valstybė numatė galimą pelną dėl atleidimo nuo ginčijamo mokesčio. Esant šioms sąlygoms, Komisija mano, kad neprivalėjo išnagrinėti nurodyto atleidimo nuo mokesčio taikant minėtą kriterijų.
- 64 Antra, Komisija primena, kad sprendimo valstybės pagalbos srityje teisėtumas turi būti vertinamas atsižvelgiant į informaciją, kuria ji galėjo disponuoti priimdama šį sprendimą. Tačiau, atsižvelgiant į minėtas aplinkybes, matyti, kad Komisija tuo momentu nedisponavo jokia informacija, kuri patvirtintų privataus investuotojo kriterijaus svarbą.
- 65 *Iberdrola* pakartoja Komisijos argumentus ir priduria, kad, kalbant apie antrojo apeliacinio skundo pirmą dalį, Bendrasis Teismas, svarbiausią reikšmę suteikęs valstybės siekiamam tikslui, ignoravo skirtumus tarp valstybės akcininkės ir valstybės, veikiančios kaip viešosios valdžios subjektas. Todėl privačiam ūkio subjektui ir valstybei prieinamų priemonių nelygė yra galimos siekiamų tikslų konvergencijos pagrindas.

- 66 *Iberdrola* patikslina, kad joks privatus ūkio subjektas neturi įgaliojimų nustatyti apmokestinimo mokesčiu sąlygų, ir mano: kadangi ekonominę veiklą sudaro prekių ar paslaugų pasiūla atitinkamoje rinkoje, įgaliojimų mokesčių srityje vykdymas nėra tokios veiklos dalis. *Iberdrola* priduria, kad draudimas valstybei naudotis įgaliojimais mokesčių srityje suteikiant pranašumą valstybės įmonėms nesukelia jokios diskriminacijos, nes valstybė visada gali atlikti įnašą į kapitalą.
- 67 Kalbant apie antrojo apeliacinio skundo pagrindo antrąją dalį, *Iberdrola* patikslino, kad nors Prancūzijos valstybė surinko mokestį ir jį įtraukė į biudžetą, nėra akivaizdu, kad EDF kapitalas papildytas ginčijamos sumos įnašu, nes procedūra, kontrolė ir arbitražas, numatyti sprendimui dėl tokio įnašo įgyvendinti, buvo skirtingi, nei atleidžiant nuo nagrinėjamo mokesčio.
- 68 Kalbant apie antrojo apeliacinio skundo pagrindo trečią dalį, *Iberdrola* tvirtina, kad akcininko veiklos ir veiklos, priskirtinos valstybės, kaip viešosios valdžios subjekto, įgaliojimams, atskyrimu siekiama užkirsti kelią interesų konfliktui ir užtikrinti vienodas ūkio subjektų galimybes. Bendrojo Teismo taikyta logika leistų valstybėms narėms naudoti jų įgaliojimus tam, kad valstybės įmonės būtų atleistos nuo tam tikrų pareigų, kurios tenka privatiems ūkio subjektams.
- 69 *Autorité de surveillance AELE* pakartoja Komisijos ir *Iberdrola* argumentus. Kalbant apie antrojo apeliacinio skundo pagrindo pirmą dalį, ji mano, kad net jei valstybės siekiai galėtų būti tiksliai nustatyti, į juos nereikėtų atsižvelgti. Remiantis objektyviais ir patikrinamais kriterijais, reikia nustatyti, ar valstybė veikė kaip viešosios valdžios subjektas, ar kaip privatus investuotojas.
- 70 *Autorité de surveillance AELE* pažymi, kad valstybė renka mokesčius įgyvendindama viešąją valdžią, ir ji mano, kad todėl nuo mokestinių reikalavimų atsisakoma remiantis tuo pačiu pagrindu. Todėl valstybės elgesys neturėtų būti lyginamas su privataus investuotojo elgesiu.
- 71 Kalbant apie antrojo apeliacinio skundo pagrindo antrą dalį *Autorité de surveillance AELE* pažymi, kad EDF skola Prancūzijos valstybei buvo ne komercinė ar sutartinė, bet mokestinė. Šios institucijos teigimu, Bendrasis Teismas, užuot lyginęs sąlyginį subjektyvų Prancūzijos valstybės elgesį su hipotetinio privataus investuotojo elgesiu, privalėjo lyginti faktinį šios valstybės elgesį ne su kreditoriaus, bet su rinkoje esančio investuotojo elgesiu.
- 72 *Autorité de surveillance AELE* patikslina, kad finansų krizė įrodė, jog esant tokio pobūdžio situacijoms reikia taikyti aiškų ir lengvai įgyvendinamą kriterijų, grindžiamą objektyviais elementais, kurie gali būti teisminės kontrolės objektas. Tačiau Bendrojo Teismo požiūris neatitinka šio reikalavimo.
- 73 Kalbant apie antrojo apeliacinio skundo pagrindo ketvirtą dalį, *Autorité de surveillance AELE* pažymi, kad dėl Bendrojo Teismo taikyto įrodinėjimo naštos perkėlimo institucijos, atsakingos už valstybės pagalbos kontrolę, atsiduria sunkioje padėtyje, nes jos savo sprendimus gali priimti tik vadovaudamosi disponuojama informacija. Komisija negalėjo taikyti privataus investuotojo kriterijaus savo iniciatyva.
- 74 EDF ir Prancūzijos Respublika prašo atmesti antrąjį apeliacinio skundo pagrindą. Konkrečiai kalbant, EDF ir Prancūzijos Respublikos teigimu, Bendrasis Teismas teisingai nusprendė, kad šiuo atveju privataus investuotojo kriterijus turėjo būti taikomas ir kad iš karto atmetusi šį kriterijų Komisija pažeidė jai tenkančias procesines pareigas.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 75 Komisija, *Autorité de surveillance AELE* ir *Iberdrola* Bendrąjį Teismą iš esmės kaltina tuo, kad galimybę nagrinėjamu atveju taikyti privataus investuotojo kriterijų jis nagrinėjo, pirma, atsižvelgdamas į Prancūzijos valstybės siekiamą tikslą jai priimant ginčijamą priemonę; antra, painiodamas valstybės

akcininkės ir valstybės, įgyvendinančios savo įgaliojimus mokesčių srityje, vaidmenis; trečia, pažeisdamas vienodo požiūrio į valstybės ir privačias įmones principą ir, ketvirta, pažeisdamas taisykles dėl įrodinėjimo naštos perkėlimo.

- 76 Iš teismų praktikos matyti, kad iš valstybės išteklių suteikta priemonė, dėl kurios įmonė, kuriai ši priemonė taikoma, atsiduria palankesnėje finansinėje padėtyje nei jos konkurentai ir kuri dėl šios priežasties iškraipo ar gali iškreipti konkurenciją ir daro įtaką prekybai tarp valstybių narių, neturėtų *a priori* išvengti kvalifikavimo kaip „pagalbos“, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnį, dėl minėtos valstybės siekiamų tikslų (šiuo klausimu žr. 1999 m. gegužės 19 d. Sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-6/97, Rink. p. I-2981, 15 punktą; 2000 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-156/98, Rink. p. I-6857, 25 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir 2011 m. birželio 9 d. Sprendimo *Comitato „Venezia vuole vivere“ ir kt. prieš Komisiją*, C-71/09 P, C-73/09 P ir C-76/09 P, Rink. p. I-4727, 94 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 77 Šios nuostatos 1 dalyje valstybės priemonės neskirstomos pagal jų priežastis ar tikslus, o apibrėžiamos pagal poveikį (minėto Sprendimo *Comitato „Venezia vuole vivere“ ir kt. prieš Komisiją* 94 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 78 Tačiau iš nusistovėjusios teismų praktikos taip pat matyti, kad sąlygos, kurias turi atitikti priemonė, kad būtų priskiriama sąvokai „pagalba“, kaip ji suprantama pagal EB 87 straipsnį, nėra įvykdomos, jei valstybės įmonė, kuriai skirta priemonė, galėjo gauti tą pačią naudą kaip ir ta, kuri jai suteikiama valstybės išteklių, esant aplinkybėms, kurios atitinka įprastas rinkos sąlygas, nes toks vertinimas valstybės įmonėms atliekamas iš principo taikant privataus investuotojo kriterijų (šiuo klausimu žr. 1991 m. kovo 21 d. Sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-303/88, Rink. p. I-1433, 20 punktą; 2002 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją*, C-482/99, Rink. p. I-4397, 68–70 punktus ir minėto Sprendimo *Comitato „Venezia vuole vivere“ ir kt. prieš Komisiją* 91 punktą bei jame nurodytą teismų praktiką).
- 79 Konkrečiai kalbant, iš teismų praktikos matyti, kad vertinant klausimą, ar ta pati priemonė įprastomis rinkos sąlygomis būtų taikoma privataus investuotojo, esančio kaip galima panašesnėje į valstybės situacijoje, reikia atsižvelgti tik į naudą ir pareigas, susijusias su pastarosios, kaip akcininkės, padėtimi, išskyrus naudą ir pareigas, susijusias su jos, kaip viešosios valdžios subjekto, įgaliojimais (šiuo klausimu žr. 1986 m. liepos 10 d. sprendimų *Belgija prieš Komisiją*, 234/84, Rink. p. 2263, 14 punktą ir *Belgija prieš Komisiją*, 40/85, Rink. p. 2321, 13 punktą; taip pat 1994 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-278/92-C-280/92, Rink. p. I-4103, 22 punktą ir 2003 m. sausio 28 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-334/99, Rink. p. I-1139, 134 punktą).
- 80 Remiantis tuo darytina išvada, kad, viena vertus, valstybės akcininkės ir, antra vertus, valstybės, veikiančios kaip viešosios valdžios subjektas, vaidmenys turi būti atskirti, kaip teisingai tvirtina Komisija, *Autorité de surveillance AELE* bei *Iberdrola* ir kaip nusprendė Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 223-228 punktuose.
- 81 Todėl privataus investuotojo kriterijaus taikymas galiausiai priklauso nuo to, ar atitinkama valstybė narė, veikdama kaip akcininkė, bet ne kaip viešosios valdžios subjektas, suteikia ekonominę naudą jai priklausančiai įmonei.
- 82 Remiantis tuo darytina išvada, kad jei vykstant administracinei procedūrai valstybė narė nurodo minėtą kriterijų, esant abejonių, ji privalo nedviprasmiškai ir remdamasi objektyvia bei patikrinama informacija įrodyti, kad priemonės ėmėsi veikdama kaip akcininkė.
- 83 Iš šios informacijos turi aiškiai matytis, kad atitinkama valstybė narė prieš suteikiant ekonominę naudą ar tuo pačiu metu (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją* 71 ir 72 punktus) priėmė sprendimą veiksmingai įgyvendinta priemone investuoti į valstybės kontroliuojamą įmonę.

- 84 Šiuo aspektu, be kita ko, gali būti reikalaujama informacijos, iš kurios paaiškėtų, kad šis sprendimas grindžiamas ekonominiais vertinimais, kurie šios bylos aplinkybėmis būtų panašūs į racionalaus privataus investuotojo, esančio kaip galima panašesnėje į minėtos valstybės narės padėtyje, vertinimus prieš atliekant minėtą investiciją, siekiant nustatyti tokios investicijos pelningumą ateityje.
- 85 Tačiau ekonominių vertinimų, atliktų po minėtos naudos suteikimo, retrospektyvaus atitinkamos valstybės narės investicijos faktinio pelningumo konstatavimo ar vėlesnių pateisinimų dėl faktiškai atliktų veiksmų nepakanka siekiant nustatyti, kad ši valstybė narė prieš šios naudos suteikimą ar tuo pačiu metu priėmė tokį sprendimą veikdama kaip akcininkė (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją* 71 ir 72 punktus).
- 86 Jei atitinkama valstybė narė pateikia Komisijai reikalaujamą informaciją, ši privalo atlikti bendrą vertinimą atsižvelgdama, be atitinkamos valstybės narės pateiktos informacijos, į bet kokias kitas šiuo atveju reikšmingas aplinkybes, jai leidžiančias nustatyti, ar nagrinėjamą priemonę lėmė minėtos valstybės narės akcininkės, ar viešosios valdžios subjekto statusas. Šiuo aspektu ypač gali būti reikšmingi, kaip nusprendė ir Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 229 punkte, šios priemonės pobūdis ir objektas, jos kontekstas, taip pat siekiamas tikslas ir šiai priemonei taikomos taisyklės.
- 87 Todėl esant šios bylos aplinkybėms Bendrasis Teismas teisingai nusprendė, kad į Prancūzijos valstybės siekiamą tikslą galėjo būti atsižvelgta taikant bendrą vertinimą siekiant nustatyti, ar minėta valstybė veikė kaip akcininkė, todėl ar šiuo atveju buvo taikytinas privataus investuotojo kriterijus.
- 88 Dėl klausimo, ar šiuo atveju galima buvo netaikyti privataus investuotojo kriterijaus remiantis vien Prancūzijos valstybės naudotų priemonių mokestiniu pobūdžiu, reikia priminti, kad EB 87 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog valstybės narės arba iš jos išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri dėl savo poveikio iškreipia konkurenciją ar gali ją iškreipti, yra nesuderinama su bendrąja rinka (žr. minėto 2000 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją* 25 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 89 Be to, šio sprendimo 78 punkte buvo nurodyta, kad privataus investuotojo kriterijaus taikymu siekiama nustatyti, ar ekonominė nauda, nepaisant jos formos, suteikta iš valstybės išteklių valstybės įmonei, dėl jos poveikio iškreipia ar gali iškreipti konkurenciją ir daryti įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai.
- 90 Todėl šia nuostata ir šiuo kriterijumi siekiama užkirsti kelią tam, kad panaudojant valstybės išteklius juos gavusi valstybės įmonė nebūtų palankesnėje finansinėje padėtyje nei jos konkurentės (šiuo klausimu žr. 1994 m. kovo 15 d. Sprendimo *Banco Exterior de España*, C-387/92, Rink. p. I-877, 14 punktą ir minėto 1999 m. gegužės 19 d. Sprendimo *Italija prieš Komisiją* 16 punktą).
- 91 Pagalbą gavusios valstybės įmonės padėtį lemia ne šios naudos suteikimo forma, nepaisant jos pobūdžio, bet dydis, kurį ji galiausiai gauna. Todėl Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai savo analizėje visą dėmesį skyrė galimybei taikyti privataus investuotojo kriterijų EDF finansinei padėčiai pagerinti, kai siekiama atverti elektros rinką konkurencijai ir nagrinėjamos priemonės poveikiui konkurencijai, bet ne Prancūzijos valstybės naudotų priemonių mokestiniam pobūdžiui.
- 92 Todėl iš viso to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad, atsižvelgiant į EB 87 straipsnio 1 dalimi siekiamus tikslus ir į privataus investuotojo kriterijų, ekonominė nauda, net ir suteikta mokestinio pobūdžio priemonėmis, turi būti vertinama, be kita ko, atsižvelgiant į privataus investuotojo kriterijų, jei atlikus atitinkamu atveju būtiną bendrą vertinimą, paaiškėja, kad vis dėlto atitinkama valstybė narė, nepaisant tokių viešajai valdžiai priskirtinų priemonių, minėtą naudą suteikė veikdama kaip jai priklausančios įmonės akcininkė.
- 93 Remiantis tuo darytina išvada, kad skundžiamo sprendimo 250 punkte Bendrojo Teismo pateiktas argumentas, jog Komisijos pareiga patikrinti, ar valstybė kapitalą įnešė normalias rinkos sąlygas atitinkančiomis aplinkybėmis, išlieka nepriklausomai nuo to, kokia forma valstybė įnešė kapitalą, nėra teisiškai klaidingas.

- 94 Kalbant apie Komisijos, *Autorité de surveillance AELE* ir *Iberdrola* argumentą, kad privatus investuotojas panašiomis sąlygomis nebūtų galėjęs realizuoti tokios investicijos, kokią atliko Prancūzijos valstybė, nes jis privalėtų mokėti mokesčių ir tik valstybė, kaip mokesčių valdžios subjektas, galėtų disponuoti šiais mokesčiais atitinkančiomis sumomis, reikia pažymėti, viena vertus, kad, atsižvelgiant į nagrinėjamą apskaitos operaciją, EDF padėtyje esanti privati įmonė, bet ne jos akcininkas, privalėtų mokėti minėtą mokesčių.
- 95 Todėl šiuo atveju privataus investuotojo kriterijaus taikymas leistų nustatyti, ar privatus akcininkas panašiomis sąlygomis į įmonę, esančią panašioje į EDF padėtyje, būtų įnešęs mokesčio dydį atitinkančią sumą.
- 96 Kita vertus, kaip nurodė Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 275 ir 276 punktuose, galimas skirtumas tarp privačiam investuotojui ir investuojančiai valstybei tenkančių išlaidų nedraudžia taikyti privataus investuotojo kriterijaus. Iš tiesų šis kriterijus leidžia tiksliai nustatyti, be kita ko, tokio skirtumo buvimą ir į tai atsižvelgti vertinant klausimą, ar šiuo kriterijumi nustatytos sąlygos buvo įvykdytos.
- 97 Remiantis tuo darytina išvada, kad, priešingai, nei tvirtina Komisija, *Autorité de surveillance AELE* ir *Iberdrola*, Bendrojo Teismo atlikta analizė nebuvo pažeistas valstybės ir privačių įmonių vienodas vertinimas, nebuvo iškreipta konkurencija ir neprieštarauta privataus investuotojo kriterijaus taikymu siekiamam tikslui.
- 98 Todėl nusprendamas, kad privataus investuotojo kriterijus gali būti taikomas net ir tuo atveju, kai buvo naudotos mokestinio pobūdžio priemonės, Bendrasis Teismas nepadare teisės klaidos.
- 99 Reikia pridurti, kad skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas iš anksto nenusprendė nei dėl minėto kriterijaus taikymo šiuo atveju, nei, kaip tai pažymėta šio sprendimo 283 punkte, dėl galimo šio kriterijaus taikymo pasekmių.
- 100 Konkrečiai kalbant, apsiribodamas tik patikrinimu, ar privataus investuotojo kriterijaus netaikymas galimas remiantis Prancūzijos valstybės naudotų mokestinių priemonių pobūdžiu, Bendrasis Teismas visiškai nesirėmė požiūriu, kuris leistų valstybėms narėms taikant šį kriterijų atsižvelgti į su jų, kaip viešosios valdžios subjektų, statusu susijusią naudą ir pareigas ar subjektyvias aplinkybes ir klausimus, kuriais galima manipuliuoti.
- 101 Dėl klausimo, ar šiuo atveju buvo būtina nustatyti referencinį investuotoją, reikia pažymėti, kad teismų praktika, kuria šiuo aspektu remiasi Komisija, *Autorité de surveillance AELE* ir *Iberdrola*, susijusi su situacija, kai nėra jokių galimybių valstybės įmonės padėties palyginti su privačios uždarame sektoriuje neveikiančios įmonės padėtimi (šiuo klausimu žr. 2003 m. liepos 3 d. Sprendimo *Chronopost ir kt. prieš Ufex ir kt.*, C-83/01 P, C-93/01 P ir C-94/01 P, Rink. p. I-6993, 38 punktą).
- 102 Tačiau Komisija, *Autorité de surveillance AELE* ir *Iberdrola* netvirtina, kad neįmanoma palyginti EDF padėties su tokia veiktos sektoriuje, kaip antai EDF, veikiančios privačios įmonės padėtimi. Be to, iš tos pačios teismų praktikos matyti, kad dėl tokio palyginimo reikia atlikti vertinimą remiantis prieinama objektyvia ir patikrinama informacija.
- 103 Be to, priešingai, nei tvirtina Komisija ir *Autorité de surveillance AELE*, privataus investuotojo kriterijus nėra išimtis, kuri taikoma tik valstybės narės prašymu, jei yra visi valstybės pagalbos, nesuderinamos su bendrąja rinka, elementai, nurodyti EB 87 straipsnio 1 dalyje. Iš tiesų iš šio sprendimo 78 punkto matyti, kad šis kriterijus, jei taikomas, yra viena iš aplinkybių, į kurias privalo atsižvelgti Komisija, siekdama nustatyti tokios pagalbos buvimą.
- 104 Todėl, jei paaiškėtų, kad privataus investuotojo kriterijus galėtų būti taikomas, Komisija privalėtų paprašyti atitinkamos valstybės narės jai pateikti visą reikšmingą informaciją, kuri jai leistų patikrinti, ar šio kriterijaus taikymo sąlygos yra įvykdytos; ji gali atsisakyti nagrinėti tokią informaciją tik jei pateikti įrodymai buvo nustatyti po sprendimo atlikti nagrinėjamą investiciją priėmimo.

105 Iš tiesų šio sprendimo 83-85 punktuose jau buvo nurodyta, kad siekiant taikyti privataus investuotojo kriterijų svarbios tik turima informacija ir numatomos aplinkybės sprendimo investuoti priėmimo momentu. Tai yra būtent tais atvejais, kaip antai nagrinėjamas, kai Komisija valstybės pagalbos buvimą nagrinėja atsižvelgdama į investicijas, apie kurias jai nebuvo pranešta ir kurias atitinkama valstybė narė jau buvo atlikusi jos vykdomo nagrinėjimo momentu.

106 Atsižvelgiant į prieš tai išdėstytas aplinkybes, reikia atmesti antrąjį apeliacinio skundo pagrindą.

Dėl pirmojo apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su faktinių aplinkybių iškreipimu

107 Komisija iš esmės mano, kad Bendrasis Teismas iškreipė įrodymus, kai nusprendė, kad ginčijama priemonė Prancūzijos Respublika mokestinį reikalavimą įtraukė į kapitalą. Komisijos teigimu, Prancūzijos Respublika šia priemone atleido EDF nuo pelno mokesčio. Tačiau Komisija tvirtina, kad atleidimo nuo mokesčių atveju privataus investuotojo kriterijus nėra tinkamas.

108 Tačiau vertinant antrąjį apeliacinio skundo pagrindą buvo konstatuota, kad jei valstybė narė suteikia ekonominę naudą jai priklausančiai įmonei, taikytų priemonių tokios naudos suteikimo tikslais mokestinis pobūdis negali iš karto pašalinti privataus investuotojo kriterijaus taikymo. Remiantis tuo darytina išvada *a fortiori*, kad konkreti atitinkamos valstybės narės pasirinkta priemonė neturi reikšmės vertinant minėto kriterijaus taikymą.

109 Esant tokioms sąlygoms, net jei būtų nustatyta, kad Bendrasis Teismas tariamai iškreipė faktines aplinkybes, tai bet kuriuo atveju neturėtų įtakos skundžiamo sprendimo pagrįstumui. Remiantis tuo darytina išvada, kad reikia atmesti pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą kaip nepagrįstą.

110 Atsižvelgiant į visas prieš tai išdėstytas aplinkybes, reikia atmesti apeliacinį skundą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

111 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį, taikytiną apeliaciniam procesui pagal to paties reglamento 118 straipsnį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi EDF prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas iš Komisijos ir ši pralaimėjo bylą, ji turi jas padengti.

112 Pagal šio Procedūros reglamento 69 straipsnio 4 dalies pirmą pastraipą, taikytiną apeliaciniam procesui pagal šį 118 straipsnį, Prancūzijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

113 Pagal to paties Procedūros reglamento 69 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą, taikytiną apeliaciniam procesui pagal minėtą 118 straipsnį, *Autorité de surveillance AELE* padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

114 To paties Procedūros reglamento 69 straipsnio 4 dalies trečioje pastraipoje, taikytinoje apeliaciniam procesui pagal tą patį 118 straipsnį, numatyta, kad Teisingumo Teismas gali nuspręsti, jog į bylą įstojusi šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Šią nuostatą reikia taikyti *Iberdrola*.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. Atmesti apeliacinį skundą.

2. Priteisti iš Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

3. *Autorité de surveillance AELE*, Prancūzijos Respublika ir *Iberdrola SA* padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.